

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Prețul inserțiunilor: un șir pe 4 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul corespunzător.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Sfințirea bisericii din Ilia

In Istoria neamului nostru nu s'a săvârșit un singur act de importanță, fără îndrumarea și binecuvântarea bisericii-mame.

Din această pricină, viața noastră națională poartă un vădit timbru teocratic.

Orice sărbătoare națională a fost și o sărbătoare bisericească.

Și n'chip necesar, orice sărbătoare bisericească, a fost și o sărbătoare națională.

Minunata identificare a idealurilor bisericii cu idealurile neamului a zămislit istoria bisericii românești, care-i și istoria neamului românesc.

Sărbătoarea stințirii bisericii din Ilia încă este o strălucită dovadă despre aceasta. Căci ea nu comportă numai o importanță religioasă, ci, prin cadrele ei mărețe și prin caracterul desăvârșirii ei integrale, are toate semnele unei grandioase manifestări naționale.

Mii de țărani însetoșiți de lumină și mângâiere s'au adunat la Ilia din peste 30 de comune să întâmpine pe bunul lor păstor sufletesc, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru NICOLAE. Fețele lor erau îmbujorate și'n ochii lor se oglindea parca toată seninătatea cerului.

Steagurile neamului se 'ntrețesau a nu știu câta oară cu praporii bisericii: o scenă care sintetizează trecutul neamului nostru și-i simbolizează viitorul.

Localnicii spuneau — și oaspeții n'aveau de ce să nu creadă — că părțile Iliei n'au văzut atâta revărsare de om și atâta potop de însuflețire.

Abia trecut I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae peste sinodul arhiepiscopesc și luarea măsurilor necesare în scopul executării importanțelor concluzii aduse în actuala sesiune, n'a pregetat să satisfacă dorința credincioșilor noștri din Ilia de a le tărnosi în persoană casa Domnului și a o preda sfintei sale destinațiuni.

Deși anul trecut cercetase I. P. S. Sa în trei rânduri mai multe părți însemnate din județul Hunedoarei, întreaga vale a Jiului, Bradul și mai multe comune din jurul Devei, n'a pregetat I. P. S. Sa să se ducă din nou în mijlocul fiilor săi sufletești din județul Hunedoarei, județ prin excelență românesc și ortodox, bogat în remiscențe istorice dar totodată un județ în care elementul românesc în timpul de tristă aducere aminte, a avut să sufere mult și numai grație statorniciei lui în credința strămoșască, a putut reziste curselor și tentațiunilor de tot felul.

Pe când elementului românesc din județul Treiscaune, agresorii noștri au căutat cu tot

prețul să-i răpească limba, în județul Hunedoarei căutau să-l țină în sărăcie și ignoranță. Căutau să ne stoarcă și măduva din oase, iar pe de altă parte să ne stănjenească orice avânt al sufletului nostru.

Nu mai astfel ne putem explica contrastul atât de izbitor care există între situația materială a popoarelor din Ardeal, și putem înțelege aspectul dureros pe care îl întâlnim de-alungul văii Mureșului, cu o mulțime de castele și curți boierești de ale nemeșilor unguri, încunjurate de modestele și umilele căsuțe românești.

Această nedreptate socială a sintetizat-o în mod admirabil poetul nostru Octavian Goga prin versurile:

„...La noi înzădăr ară plingul
Căci holdelor noastre cu spicul de aur
Străinul le fură beigușul.”

Scăpați de urgia trecutului, în semn de mulțumire lui Dumnezeu pentru toate câte a făcut nouă, credincioșii noștri din Ilia animați de vrednicul lor părinte sufletesc, părintele protopop Const. Moldovan, și-au reînnoit lăcașul dumnezeesc ridicat la finea veacului al XVIII-lea, din simț de adevărată pietate, spre lauda și preamărirea Tatălui Cereș.

Spre a le satisfacă dorința, I. P. S. Sa a plecat Sâmbătă seara dela reședința sa, însoțit de asesorii Mateiu Voileanu, Dr. George Proca, secretarul V. Nistor, diaconul V. Bucur, profesorii N. Colan și C. Popa.

Pe un timp admirabil, Duminecă la ora 8 dim. era așteptat la gară de o mulțime mare de credincioși din Ilia și din peste 30 comune din jur cu învățătorii, secretarii și primarii (preoții au întâmpinat pe I. P. S. Sa la ușa bisericii) muzica elevilor dela atelierele căilor ferate din Simeria, și fanfara din Câmpuri-Surdac, în frunte cu șeful plasei V. Nistor.

În fața gării se ridica o imponentă poartă triumfală din frunze de stejar, cu inscripția «Bine ați venit», iar falnicii acați din jur, toți înfloriți, răspundeau parfumul lor răcoros. O panoramă de toată frumusețea.

Între sunetele armonioase ale muzicii și uralele entuziaște ale poporului, I. P. S. Sa se coboară din tren.

În numele plasei Ilia, constatătoare din 76 comune, este întâmpinat înaltul prelat de dl primpretor V. Nistor. Dsa tălmăcește sentimentele de nețărmurită iubire și nespuse bucurie ale credincioșilor la venirea I. P. S. Sale în mijlocul lor. Urează «îndrumătorului și luptătorului neîntrecut pentru realizarea și înfăptuirea sublimelor învățături ale Mântuitorului», bun sosii.

Prezidentul comitetului parohial I. Carbaș mulțumește I. P. S. Sale, că n'a pregetat a veni să le sfințească noul lăcaș. Vorbește apoi președintele meseriașilor români din Ilia.

I. P. S. Sa mulțumind tuturor pentru călduroasa primire, accentuează, că a venit cu bucurie în mijlocul acestui popor știind că de

statornică e credința lor către sfânta noastră biserică. Această legătură strânsă dintre biserică și popor, a fost puterea prin care a isbutit să răsbiască prin greutatea trecutului, și tot această legătură e garanța noastră pentru viitor. Le împărtășește binecuvântarea achierească (urale de să trăească).

I. P. S. Sa ocupă loc în trăsură trasă de 4 cai, având la stânga sa pe dl ministru Alexandru Constantinescu, care împreună cu senatorul cercului dl Panaitescu, a ținut să ia parte la această sărbătoare.

Înaintea trăsuri pornește un frumos banderiu de 40 călăreți din Ilia. Urmează un șir lung de trăsuri, apoi mulțimea de popor, comună după comună.

În capătul comunei se înalță a li-a poartă triumfală împodobită cu frunze de stejar. Aici I. P. S. Sa este bineventat de primarul comunei. După răspunsul I. P. S. Sale înaintăm încet din cauza aglomerării celei mari de popor. Ajunși în fața școlii medii directorul ei Stanca salută pe I. P. S. Sa amintind că poporul nostru se află astăzi la o răspântie: anume după robia de veacuri el este dornic de o viață liberă națională, care se manifestă prin o afiuientă puterinică a satelor spre centrele lor de cultură, spre orașe și prin un intelectualism foarte pronunțat. Și, în aceste vremuri de tranziție, cari sânt cele mai periculoase trebuie să priveghiăm cu ochii de argus, ca prin bruma de învățatură să nu se picure în sufletele fragede și curate și o doză de otrăv.

Asigură pe I. P. S. Sa că «dascălii, cari am avut fericirea să creștem sub aripile ocrotitoare ale sfintei noastre biserici și căror ni sunt încredințate cele mai scumpe odrasle ale neamului, nu putem concepe decât numai o educație la baza căreia stă religia, din care are să se adape ca dintr'un izvor viu și nesecat. Și în strădănițele noastre ne nuzim ca această educație religioasă să nu rămână steapă, ci să aducă roade mănoase în sufletele elevilor noștri și prin ei în sufletele generațiilor viitoare».

I. P. S. Sa ia act cu plăcere declarațiile făcute de directorul în numele colegilor săi, li îndeamnă la muncă asiduă pentru ca pași rezeși să înaintăm spre cultură prin școală.

În mijlocul comunei I. P. S. Sa este bineventat de parohul romano-catolic și reformator, apoi de comunitatea israelită și în fine directorul școlii noastre primare. Tuturora le-a răspuns I. P. S. Sa cu cunoscuta-i afabilitate.

În mijlocul comunei, din strada principală, la distanță de 30 de pași este așezată biserica noastră, în o stradă laterală în mijlocul cimitirului, o grădină mare plină cu pomi și cu arbori seculari.

La ușa bisericii I. P. S. Sa este întâmpinat de preoțime îmbrăcată în ornate, și anume: asesorii M. Voileanu, Dr. G. Proca, Virgil Nistor; protoierei Iosif Morariu și C. Moldovan; pre-

oŃil: Ioan Budoiu, Cămpuri-Surdac, R. Iacob, Gurasada, Longin Popa, Tătrești, Ioan Laslo, Fucșagara, Aurel Crișan, Godinești, Silviu Andrică, Sărbi, Ioan Popovici, Branișca și diaconul Vasile Bucur.

Protopopul locului binevenitează pe I. P. S. Sa amintindu-i, că biserica cea veche ridicată la anul 1792 a îmbrăcat haină de sărbătoare și așteaptă pe înaltul arhieru să o sfințească.

După răspunsul I. P. S. Sale și sărutarea crucii și a Evangheliei, intrăm în biserică. I. P. S. Sa se îmbracă în ornate arhieresti și îndată se începe actul sfințirii bisericii prin ocolirea ei.

După intrarea în biserică urmează sfințirea internă a locușului dumnezeu, așezarea sfințelor moaște în raclia de piatră din pristos, sfințirea și îmbrăcarea mesei altarului; apoi ungerea cu sfântul mir și a stropirii cu apă sfințită a altarului și a interiorului bisericii.

După săvârșirea actului sfințirii, s'a început sfânta liturghie celebrată de I. P. S. Sa cu aceeași asistență.

Răspunsurile liturgice le-a executat corul bisericii din Iliu condus de învățătorul Savu.

Mulțimea mare de popor n'a avut însă loc în biserică și astfel I. P. S. Sa că să poată fi auzit de toți, a ținut predică afară.

Nu departe de edificiul bisericii era ridicat un foșor îmbrăcat în frunze de stejar, în care a luat loc intelectualii cu dl ministru Alecsandru Constantinescu.

Ear împrejur era mulțimea poporului, mult peste numărul de 5000 din Evanghelie. Ca să vadă mai bine oamenii, s'au urcat prin pomii din grădini și pe arborii seculari. Era pitoresc a vedea în arbori înfloriți, aceiași erau în plină floare, bărbați urcați în pomi, ca odinioară Zachieu, ca să vadă mai bine.

Era liniște, mulțimea cu flori în mână, căci întreaga natură era în floare, asculta sorbind fiecare cuvânt ce ieșea din gura arhierului. Un tablou mai pitoresc, o scenă mai uimitoare nu se poate închipui.

În cadrul acesta de caracter biblic, în libera natură a bunului Dumnezeu, se prezintă ieșind din biserică arhierul în urma preoților în ornate sfințe. Preoțimea se oprește în dreapta și în stânga dela intrarea în foșorul împodobit cu frunză verde, unde intră arhierul, și cu glas înalt rostește predica sa înălțătoare de inimi, înălțătoare de suflete.

Scena frumoasă, pitorească ce s'a desvoltat în jurul sfintei biserici va rămâne neuitată în memorie, neștersă în inima credinciosului popor.

I. P. S. Sa începând cu cuvintele: «Inoște-te, inoște-te nouă Ierusalime» timp de o oră a rostit o măgăstrală cuvântare, pe care o redăm într'un scurt reasumat:

Iubiți mei fiți sufletești,

Un părinte bisericesc din vechime trecea odată pe un drum de țară care ducea printr-o niște sămânduri. Secerătorii lucrau cu sărg să adune rodu pământului. Apropindându-se de ei, părintele-i întreabă:

— Ce faceți aici?

— Secerăm — tu răspunsul flesc al secerătorilor.

— Dar de ce secerăți?

— S'adunăm roada holdelor noastre.

— Dar de ce v'adanați roada holdelor voastre?

— Să facem din ea pâine, s'avem cu ce ne hrăni.

— Dar de ce să vă hrăniți?

— Ca să trăim

— Dar de ce să trăiți?

La această întrebare secerătorii n'au mai știut răspunde.

Munca din greu din straja dimineții până în noapte și nu știu pentru ce. Erau ca niște călători cari nu știu încotro și îndreaptă pașii.

Merg, merg, în flecare zi țără să știe unde o să ajungă.

Călători sântem cu toții în această viață. Și călătorul înțelept știe unde merge, cunoaște finta drumului său.

Ținta drumului vieții noastre trebuie să fie grija sufletului. Căci viața nu are preț, decât prin suflet. El e comoara cea mai prețioasă ce ne-a dăruit-o Dumnezeu.

Așezat într-o cumpănă cu tot restul lumii, el atârână mai greu.

«Ce folos este omului de va dobândi toată lumea și sufletul își va pierde?» — zice sfânta Scriptură.

De aceea grija sufletului trebuie să ne covârșască toate celelalte griji ale vieții. Nici o bogăție n'are preț decât în măsura în care ne ajută la mântuirea sufletului.

Asta însă nu însemnează, lăbiți mei, că omul trebuie să disprețuească lumea și bunurile ei, dar grija de cele lumești să nu meargă în paguba sufletului.

Munciți-vă cu hărnicie și dragoste pământul pe care l-ați primit în urma vredniciei și ierfel aduse pe altarul patriei, dar nu uitați de suflet.

Pînă el trăiesc neamurile, ca și oamenii singuratici.

Prin el care cuprinde limbă, lege, datini, port, care cuprinde toată comoara dăruitească a strămoșilor noștri.

Și moștenirea strămoșilor trebuie păstrată cu sfințenie. Mai mult: trebuie sporită cu hărnicie — prin credință și dragoste frățască.

Precum crește 'n livezi fir de iarbă lângă fir de iarbă, și 'n pădure stejar lângă stejar, așa să creșteți și să viețuiți unul lângă altul în sfântă unire.

Precum Dumnezeu face să răsară soarele peste cei buni și peste cei răi, așa să se reverse dragostea voastră peste toți — prietenii și dușmanii — deopotrivă.

Eu n'am văzut încă om care și-a câștigat fericirea prin ură și nedreptate, ci prin dragostea la care ne-a învățat Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos.

Fiți cu ascultare către dregătorii țării și cu dragoste către păstori voștri sufletești; trimiteți-vă copiii la școlile cari și-au deschis acum larg porțile lor și pentru fiul neamului nostru: îmbrățișați meseriile, cari încă nu vă pot aduce decât fericire și îndestulare. Alergați în toate clipele vieții voastre la lăcașul Domnului și sorbeți de-acolo mângăderile și învățăturile scripturilor sfințe. Sporiți în frica lui Dumnezeu și 'n dragostea Mântuitorului nostru Isus Hristos și darurile Lui se vor rezsara din belșug asupra zilelor vieții voastre.

Înaltul prelat și-a încheiat cuvântarea cu vorbe omagiale la adresa iubiților noștri suverani.

Cuvântarea ascultată de nenumărata mulțime de popor cu o eucernică luare aminte a fost acoperită cu entuziaze urale.

Trecuse de ora 1 când I. P. S. Sa și-a terminat predica și a fost condus la locuința protopopească.

După un mic popas se prezentează din nou înaintea I. P. S. Sale preoțimea aproape în număr complet din tratele Iliu și Dobra și prin rostul părintelui protopresbiter Iosif Moraru mulțimește mai întâi I. P. S. Sale pentru bunăvoință, că n'a pregetat de-a cerceta acest ținut prin care nu se știe de când n'au mai fost arhieru. El asigură pe I. P. S. Sa de iubirea fiască a preoților care ascultă glasul păstorului și își va da tot mai mult silința de a stăpăni tuturor îndemmurilor ce le primește dela I. P. S. Sa, și tuturor îndatoririlor ce se așteaptă dela dânsa. Urează I. P. S. Sale mulți, mulți ani.

I. P. S. Sa luând act de declarațiunile preoților, într'un discurs arată ce se așteaptă dela preoțimea de astăzi, de a lucra cu puteri

îndoită ca urmările nefaste ale războiului mondial în decursul căruia credincioșii noștri au ajuns în contact cu diferite neamuri și diferite obiceiuri, — să dispară. Arată I. P. S. Sa că s'a interesat de aproape atât de ameliorarea stării materiale a preoților cât și de creșterea viltorului cler prin ridicarea institutului teologic «Andreian» la rangul de Academie.

În fine asigurându-i că se identifice cu toate bucuriile și greutățile preoției Sale, le împărtășește binecuvântarea sa arhierască.

Cu această ocaziune I. P. S. Sa în fața preoților a distins pe bătrânul preot Romul Iacob din Gura-Sada care de patru decenii lucra cu mult succes în via Domnului, cu dreptul de a purta brâu roșu.

Conductul etnografic.

Cu această ocaziune s'a aranjat în centrul plasei un frumos conduct etnografic.

În străda principală prin fața casei protopopeștii au defilant mai întâi elevii școlii primare și medii din Iliu; a urmat apoi elevii școlilor primare din Dobra, Gurasada, Gotatea, Uleș, Branișca și Lăpușnic; a urmat populațiunea din comunele: Branișca, Târnovița, Booz, Târnavă, Fucșoara, Sărbi, Vorța, Valea-lungă, Fucșagara, Bruznic, Tătrești, Brădășel, Gurasada, Odinești, Petrești, Tămășești, Zam, Bolul de sus, Bolul de jos, Cărmănești, Dobra, Săcamaș, Rădulești, Gotatea, Glod, Runcșor și Vica. În fruntea credincioșilor din fiecare comună mergea preotul și învățătorul. Fie care comună își avea tabla sa, unul sau mai multe steaguri și prapori. În decursul defilării acestor comune a cântat muzica elevilor dela atelierile C. F. R. din Simeria.

Mai pe urmă și într-o ținută mai impozantă a defilat comuna Cămpuri-Surdac, în frunte cu harnicul lor preot Ioan Budoiu, cu propria lor fanfară, constătătoare exclusiv din țărani din comună. Întâi bărbați; au urmat apoi «Reuniunea Femeilor» din Cămpuri-Surdac, condusă de prezidenta ei, dna preotă Budoiu, în portul original din Cămpuri.

În decursul acestei defilări ne-am putut convinge, că poporul nostru este un popor vâjos și sănătos, portul însă cu deosebire la femele, corcit.

Masa comună

Cătră ora 3 a urmat o masă comună, servită în frumoasa grădină a școlii medii din Iliu. A luat parte în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae și dl ministru Constantinescu, un număr de peste 200 persoane: intelectuali mirenii, preoți, învățători și mai mulți țărani frunțași.

În decursul mesei au cântat alternativ fanfara elevilor din Deva și fanfara țăranilor din Cămpuri-Surdac, care ar face cinstire oricărui centru de al nostru dacă ar avea-o.

S'au ridicat mai multe toaste frumoase. Primul toast l-a ridicat dl ministru Constăntinescu pentru MM. LL. Regele și Regina, apoi tot Dsa pentru I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae.

I. P. S. Sa mulțumește dlui ministru că a venit în mijlocul nostru și ridică păharul în sănătatea Dsale.

Dl senator Panăltescu pentru I. P. S. Sa și dl ministru; maiorul Năstăsur în numele armatei pentru prosperitatea bisericii; păr. Laslo, în numele preoților, pentru I. P. S. Sa; dl Dr. G. Proca pentru confesiuni, răspunde par. rom. catolic; păr. protopop C. Moldovan mulțumește tuturor cari l-au ajutat la opera de înnoire a bisericii și în special I. P. S. Sale, care a venit să o sfințească.

În fine I. P. S. Sa închind șirul toasturilor îndeamnă preoțimea de a-și înțeți toate puterile pentru cărmuirea poporului pe calea moralității și religiozității, pentru că a sosit timpul să se înnoiască toate ale noastre, atât înnoirea locașurilor din afară, cât și a celor din lăuntru, adevă

a sufletului nostru, și întorcându-se către popor li spune, că roagă pe Dumnezeu să-l călăuzească pe calea cea bună și sănătoasă. (Mulțimea ovaționează îndelung pe I. P. S. Sa).

Cina a luat-o împieună cu sulta sa și cu mai mulți onorabili din Dobra și Ilia în ospitala casă a doamnei și dlui protopop Moldovan, ear cu trenul de 12 noaptea s'a întors la reședința Sa.

Dee bunul Dumnezeu, ca sfintele rugăciuni ridicate de I. P. S. Sa și cu această ocaziune, să aflu răsune la tronul ceresc, pentru înaintarea sfintei noastre biserici, a patriei noastre născute iubite, și a poporului nostru credincios.

Inapoiarea în țară

Suveranii noștri iubiți au vizitat pe amicii și aliații din apus ai țării tuturor românilor.

În călătoria aceasta, augustii Suverani au fost primiți cu admirație și dragoste în toate centrele mari ale statelor occidentale. În Franța, patria însușirii desinteresate. În Anglia serioasă și prevăzătoare, în Elveția propagatoare de armonie între popoare, ca și în Belgia țărișoara viteilor și a muncitorilor neobosiți. Regele și Regina au avut prilej să cunoască sentimentele de bunăvoință și prietenie, dovedite pentru țara și poporul, în fruntea cărora sânt puși de prevedința divină.

Majestatele Lor Regele și Regina întorcându-se în țară, după această triumfală călătorie, sânt întâmpinați cu mândrie, recunoștință și respect omagial de toți cetățenii patriei române.

Asociațiunea la București

(=) Desprimăvărarea târzie din anul acesta pare c'ar vrea să ne aducă bucuria desprimăvărării și în sinul Asociațiunii noastre.

Instituția, cu un trecut de peste o jumătate de secol, numită *pentru literatura română și cultura poporului român*, a crescut și s'a dezvoltat copleșită mereu de grija d'a nu-și primejdui existența în mijlocul adversarilor, cari în orice clipă se puteau schimba în vrăjmași de moarte ai unei societăți active românești. Grija aceasta s'a stăns dintr'odată.

De cinci ani încoace, Asociațiunea trăiește în situație radical schimbată; — ear în zilele apropiate în 31 Mai 1924 și primele trei zile din lunie, așezământul ardelenesc săvârșește actul de mult așteptat d'a întări firele ce trebuie să unească inițiile românești din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramurăș cu instituțiile culturale din București și din alte centre ale țării tuturor românilor.

Asociațiunea își trimite, în vederea acestei țânțe, șapte sute de reprezentanți, sub conducerea înalților prelați ai bisericii române ardelenice și a celorlalți fruntași ai vieții publice, ca să răspundă vizitei culturale a societăților de același fel, care în anul trecut veniseră în mijlocul nostru cu toată dragostea frățească pentru cei regăsiți.

Asemenia serbări sânt departe d'a fi formalități sau manifestări meșteșugite. Dimpotrivă, sânt serbări străbătute de credința că în lupta de concurență culturală ne întărim unii pe alții, — întocmai cum, din nefericire, în luptele înverșunate politice mai nouă ne slăbim împrumutat.

Munca societăților culturale este astfel cu atât mai bine venită: ea va înăuri binefăcător viața politică, îi va slăbi fără îndoeală răvna agitațiilor pătimase, și-i va reduce părțile defectuoase tocmai prin mijlocirea unei culturi superioare, de care această viață politică nu trebuie să mai fie săracă.

Mergem la București, în capitala noastră, care în ochii celor mulți nu se prezintă ca orașul pestriț și cosmopolit, ci ca un mare centru, de unde și în vremuri de restriște ni-a răsarit soarele culturii pentru neam și biserică. Ne ducem cu toată iubirea și recunoștința în capitala de pe malurile Damboviței, și vom ști să descoperim acolo la fiecare pas semnele unui trecut mareț și ale unei lucrări făptuite în tăcere între zidurile instituțiilor sale de știință, cultură, filantropie și de veche și creștinească evlavie...

Elementul românesc, dominant ca număr se va înalță prin instituțiile acelea așa, ca să ajungă dominant și sufletește în fața țării și a străinătății.

Asociațiunea ardelenă, ieșind din cercul restrâns al activității sale de până acum și căutând relații de împreună lucrare cu societățile similare din toată țara, merge pe cale dreaptă și bună.

Sub stindardul acestor societăți culturale, — care năzuiesc să cultive moravuri creștinești și naționale, să răspândească lumină în toate straturile societății și să le întărească în credință și patriotism, — să ne înrolăm toți cei harnici din cuprinsul României cu granițele firească așezate.

Nimeni și nimic nu ne mai împedecă s'o facem.

Serbarea dela zecă Mai în Sibiu. La ora 10^{1/2}, s'a săvârșit în catedrală serviciu divin. Au sîluit protoierei Dr. Ion Stroia, Iosif Serafim, Dr. A. Gălea și diaconii D. Antal și V. Bucur. Au participat reprezentanții oficiilor publice, ai armatei, ai administrației, ai confesiunilor minoritare, corporațiile societăților comerciale și industriale ș. a. După serviciul divin, autoritățile bisericești și civile au trecut în Piața Regele Ferdinand, de unde au privit defilarea trupelor și școalelor.

După defilare s'au făcut recepțiile obșnuite la cercul militar-civil, unde dl. prefect A. Boiu împreună cu dl. general Cihoschi, comandant al corpului 7 Arm. au primit felicitări în numele guvernului, din partea armatei, reprezentanții clerului, a autorităților civile și a societăților. După amiază, la ora 4, s'a ținut serbare militară pe platonul de exerciții de lângă lagăr, ear seara la ora 9 retragere cu torțe și muzici militare.

În legătură cu reforma învățământului. Secția școlară a Asociațiunii, având în vedere că în curând se va începe în corpurile legiuitoare dezbaterile proiectelor de reformă a învățământului de diferite grade, a hotărât să organizeze o serie de șapte conferințe, urmate de discuții între membrii secției. Concluziile luate pe urma acestor conferințe se vor înainta ministerului instrucțiunii și parlamentului. Conferințele care vor dura până la începutul lunii viitoare, se țin în localul seminarului pedagogic universitar din Cluj, din partea profesorilor universitari și a altor profesori dela institutele aceluia oraș. Scopul este a contribui la lămurirea problemei organizării învățământului, de toate categoriile, pe baze nouă.

Unirea și întoarcerea Gălșenilor la Ortodoxie

1834—1847

(Urmare)

Vlădica Vulcan primind scrisoarea gălșenilor la 14/26 Martie, se și grăbește (14 April n.) a înștiința comitatul, că doi trimiși dela Gălșa i-au adus o listă despre 262 gălșeni, cari cer să fie primiți la unație din bună voia lor și din convingerea sufletului (önnon magok jó szántokból, és belső meggyőződésből kívánnak a Romai Catolica anyaszent egyházzal Hitben való Szent Egyesületek által térni).

Episcopul mai adaogă, că spre a se convinge de gândul gălșenilor, a trimis la ei pe parohul gr.-cat. din Arad și pe cel din Zăbrău de peste Murăș, cari i-au găsit a fi tari în hotărârea aceasta a dănilor, dea întoarce la *vechea* (?) religie a lor, care ar fi să fie unație! Tot astfel i-a aflat tari în hotărârea lor și ceealaltă iscoadă a episcopului Vulcan, Korneli Ignác solgăbirăul. Și așa episcopul Vulcan cere dela județ ca — pe temeiul intimatului Nr. 6026 din 17 Februar 1789 — să trimită o «deputație» sau o comisiune județeană, înaintea căreia să se facă trecerile. Ear dacă vor trece două din trei părți, biserica și școala și sesiile să se deie uniților. Din partea lui Vulcan erau trimiși și doi delegați: canonicul Alex. Dobra și parohul Vas. Erdélyi, ajunși mai apoi episcopi, unul la Lugoj, altul la Oradea.

Episcopul Timișoarei Maxim Manuilovici află despre aceste uneltiri, și ca administrator al eparhiei, scrie comitatului în limba latinească, pe când Vulcan corespundea cu comitatul în ungurește — că a auzit, că niște preoți gr.-cat. dela Oradea au venit în părțile acestea, ispitind: cine vrea să treacă la unire. De aceea cerea episcopul (la 5/17 April), să trimită comitatul o «deputație mixtă», ear din deputație să facă parte Cernovici Petru cel tinăr, sau cel bătrân, ca fiind de religia ortodoxă.

Ziua, când să fie deputația comitatului la Gălșa, era deja satorită de comitat pe a treia zi (pe 7/19 Aprilie) fără de înștiințarea episcopiei noastre. Episcopul, aflând despre aceasta d'abia numai cu o zi mai nainte (6/18 Apr.), imediat trimite din partea sa, la Gălșa pe protopopul locului Chirilovici, ieromonahul Gheorghiță Raț, episcopul de mai apoi, și pe Gavril Giulani, amândoi profesori de teologie.

Episcopul le dădea ordin: dacă cineva din preoții gr.-catolici vor fi de față la lucrările deputației, înaintea căreia aveau credincioșii să se declare că trec la unație, să-și reclame și dănsii locul lor în sinul deputației, — la din contra să se retragă și să aștepte în casa protopopului. Să fie însă cu băgare de seamă «ca nu cumva preoții uniți să înfalsifică preoții, ce să răspundă; care dacă veți vedea, că așa ceva să face, îndată deputației să arătați».

Deputația s'a și întrunit la Gălșa, la 7/19 April. Iată pe cine trimisese comitatul: Faschó József vicespanul județului, ca prezident; Markovits József prefect cameral (peste bunurile statului) și jude de tablă, Csernovits Péter, jude de tablă, Institoris Ianoș, prim notar județean, solgăbirăul Korneli Ignác și juratul Kádas Ferencz. Deci, toți erau străini, iar Cser-

novits, pe care îl doria episcopul ortodox să facă parte din deputație, chiar să fi vrut, ce ar fi putut face între toți ceilalți?!

Din partea uniților erau în sat canonicul Dobra și preotul Erdélyi. Mai erau de față și trimișii episcopiei noastre. Dar deputația a recurs la următoarea apucătură: Oamenii au să se declare numai înaintea domnilor de la comitat; iar delegații ortodocși și uniți au să steie pe din afară — ai noștri în casa protopopului, după porunca episcopului lor, iar cei uniți, amestecându-se prin popor!

Trimișii comitatului, în raportul lor către comitat, spun, că au făcut atent poporul, să nu nădăjduiască nici o ușurare materială pe urma unirii, și că oamenii vor să treacă din curată convingere a suflului. Și astfel oamenii s'au declarat la unire. Din 330 case s'au declarat pentru unire 214 case, iar în legea lor veche au rămas numai 47, iar din 69 case nu s'au prezentat nimeni. Astfel după rânduală de atunci, fiindcă trecuseră două din trei părți la unire, s'au dat uniților biserica și școala și sesiile. Dobra și Erdélyi au luat cheile bisericii, au mers cu poporul în biserică și au primit dela popor mărturisirea credinței catolice. Iar protopopul Chirilovici a primit incuviințare să se îngrijească de păstoria celor rămași în legea părinților lor.

Dar lucrurile nu merseseră tocmai neted și după lege, cum se spune în scrisorile domnilor dela comitat. Aceștia nu aveau trecut la unație două din trei părți, cum se cerea; le mai trebuiau cel puțin 6 case să fi trecut la uniți! Prin urmare luaseră biserica și școala dela noi prin înșelăciune și prin sâlnicie! «Domnii» dela comitat simțeau scăderea lucrărilor lor, dar nu se puteau dai înapoi. Comitatul începuse tocmai la Gâlșă să lucre cu deputația sa pentru trecere la unire; numai după Gâlșă trece deputația la Giulița și pe alte sate, până din sus de Sebiș, pe Valea Deznei. Deci, dacă se lăsau bătuți acum la Gâlșă, ar fi fost pentru ei un rău semn. De aceea «deputația» rămâne și pentru a doua zi la Gâlșă, ca să-și ducă planul de izbândă deplină.

În raportul de a doua zi (8/20 Apr.), deputația spune, că dintre cele 69 case, din cari nu fusese nimeni de față ca ieri, s'au declarat pentru trecere mai mulți inși. Și ustfel bieților noștri ortodocși nu li-a rămas alta, decât ca să ceară a li-se restitui partea de cheltuieli, pe cari le-au avut cu zidirea bisericii și a școlii și cu scaunele din biserică.

Listele celor trecuți în cele două zile sânt foarte ochese; ele nu sânt în toată regula, — ca toate lucrurile necurate. În lista celor trecuți la unire în prima zi se află și Dârlea Toader, care s'a înfățișat înaintea deputației mort de beat; și totuși a fost scris între uniți. A doua zi, după ce s'a trezit, n'a mai vrut să știe nimic de unație — se zice într-o notiță de pe o listă dela comitat.

Și acum s'auzim ce ne spun trimișii episcopiei noastre, în raportul lor către episcopul. Dâșii sosesc în Gâlșă cu o zi înainte de ziua întrunirii deputației și au aflat «norodul înaintea casei comunității adunat, de cea mai mare turburare amețită», «și pentru aceea a ne apropia de dâșii n'am îndrăznit, numai cât am trecut pe uliță în sus pe lângă ei, și pe altă uliță

ne-am întors înapoi la sălașul nostru. Aci preoții locului s'au adunat, și ni-au spus, că preoții uniți, care în ziua trecută pela 4 ceasuri după amiază acolo ajunseseră, de atunci n'incetă pre norod cu toate puterile sfătuesc spre primirea unirei. Ni-au spus acești preoți (ai noștri) și aceea, că pe unul dintră ei, pentru că au voit a desbata pre careva om dela acest propus, puțin au fost de om l-au rușinat cu bătaia. Nu mult după aceasta au ajuns și laudata deputație», căreia i s'au prezentat delegații episcopiei noastre. Deputația n'a lăsat să fie la lucrările ei nici preoți uniți nici cei ortodocși.

După oarecare vreme, «oh... deodată numai văzurăm, o mare gloată de oameni, cu strigări pline de veselie, adunându-se la biserică. Auzirăm și ceva cuvinte, din cari pricepurăm cea de căpetenie pricină a trecerii la unire; însă acele cuvinte ca să le aducem înaintea supunerii... nu ne îngăduie a le însămnă aci.

«Această jalnică și până aci ne mai văzută în varmeghia aceasta privire deodată într-o săgetă inimă noastră... încât ni se părea că privim răsipirea Ierusalimului sau dărâmarea Constantinopolului de Turci... Văzurăm după aceasta un perzekutor grăbind către sălașul nostru, ca să mergem la d. vișepan.

«Mergând noi, ne întâmpinară în cale o parte de oameni ce rămaseseră neuniți; începură a să tângui, a plânge și a să intrista; începură și noi dimpreună cu ei a lacrimă și mai tare a ne intrista, întârindu-i și sfătându-i părintește ca să rămână statornici. După ce ajunserăm la locul unde lucra deputația, ne arată, că numărul uniților e de 215, iar a neuniților cari au fost de față 64... Atunci subscrisul protopop căpăta aceea îndreptare ca să dau cheile bisericii, preoților celor uniți, biserica dimpreună cu școala să fie a uniților...»

Trimișii noștri spun, că au mai văzut acolo oameni și din alte sate.

Într'aceste sosește un preot din Șiria, spunând «că și în Vilagoș s'au aprins focul acesta». Ei mai primesc o veste: că de aci, preoții uniți merg cu deputația la Giulița.

«Oh, de ar fi dat Dumnezeu, să nu fim ajuns dimpreună cu fiii noștri zilele aceste jalnice», — exclamă trimișii episcopiei noastre. Ei ne spun, mai departe, că deși preoții uniți și ai noștri, au fost îndepărtați din deputație, «totuși multe *îsturi domnești și notarși* pe afară au fost, îndemnând poporul la trecere; apoi că în deputație n'a fost Cernovici cel numit de comitat, ci celalalt Cernovici (tinăr), ale cărui tinerete erau prielnice pentru lucrările deputației.

Trecerea Gâlșenilor, așadar se făcu în zilele de 7/19 și 8/20 April, iar în ziua următoare, răvitorii domni dela comitat grăbesc să se întrunească la Arad în «ședință specială», spre a aduce hotărâre, că află trecerii în rând și aprobă despoierea credincioșilor noștri de biserică și de avutul lor.

Tot în această zi, comitatul raportează Consiliului locotenențial din Buda, despre trecerea gâlșenilor și despre luarea bisericii noastre, și că li s'a dat deja și preot unit. În ziua următoare (10/22 Apr.) se dă de știre și episcopului nostru, căt și celui unit, acestui din urmă spunându-i-se: căt de mult este gata comitatul să sprijinească o asemenea «cauză sfântă».

Cu adevărat, mare li-a și fost răvna domnilor dela comitat: în două zile și două nopți rup satul în două; în ziua următoare apoi întăresc la comitat furtul de suflete și raportează la Buda despre isprava bună ce au făcut, cu zece zile înainte de Paștile noastre. Așa Paști au avut gâlșenii acum 90 ani! Și-apoi acestei legături, făcută de străini prin sălă și nerușinare, i se zice pe numele de «sfântă unire», care nu era și nu este decât cea mai dureroasă sfâșiere a fiilor aceluiaș neam!

Dar lucrurile de aci încolo dau și mai cu năvală. Da, pentru că ungurii dela comitat și uniții dela Oradea știau, că nu are temei statornic toată unația lor în Gâlșă; și, afară de aceasta, lor le trebuia să aibă Gâlșă în mână lor, ca să fie un centru, de unde să plece unația și în alte sate.

Și pentru că se întărească aici, iată ce au făcut domnii unguri și uniți: Episcopul Vulcan vine în comitatul Aradului, să facă vizitație canonică, adică să-și viziteze credincioșii. Dar credincioși nu avea decât numai în două locuri în întreg județul: în orașul Arad și la Gâlșă, și mai trecuseră, la câteva zile după Gâlșeni, și Giulițenii de pe Murăș. Popor nu avea așadar vladica unit, ca să aibă cui face vizitație canonică, ci voia d'abea acum să-și adune popor cu ajutorul domnilor de pământ și al solgăbirașilor și notarilor. De aceea Vulcan umblă și prin sate ortodoxe, și în săptămâna luminată, Joi după Paști (26 Martie — 8 Apr.) ajunge la Gâlșă.

Cu acel prilej se adună o mare mulțime de domni dela comitat la Gâlșă, pentru că cu mare paradă să se predeie acum de către însuși episcopul unit, biserica noastră pe mână uniților. Toată treaba aceasta a fost o mare ostentație, zice un istoric ungur¹, sau o demonstrație împotriva diecezei Aradului și un mijloc de a se arunca, prin aceste părădii, năsip în ochii orbilor cari trecuseră și mai aveau să treacă la unire. Dar în aceeași vreme gâlșenii noștri sânt strânși și mai aspru în curele: nu li se lăsa măcar o sesie parohială; nu li se îngăduia măcar să-și țină preot; și nu mai era vorba nici a lise da din partea uniților o rescumpărare, acum după ce venise episcopul Vulcan la Gâlșă! Așa spunea protopopul Chirilovici într'un raport din 8 Mai către episcopie!

(Urmează)

În vederea serbărilor culturale dela București

Întreg programul acestor serbări este minunț descris în «carnetul-călăuză», pe care delegații comitetului de pregătire li vor mână fiecărui oaspete în gara Brașov și Pitești. În carnet sânt atașate bonurile de masă și găzduire De asemenea indicația tuturor societăților și așezămintelor culturale, a grădinilor, muzeelor și statuelor ce pot fi văzute cu folos. Nu lipsește din el o dare de seamă a înfrățirii societăților culturale, și un istoric al «Asociațiunii» și o hartă a capitalei României.

S'a dat o deosebită atenție organizării serbărilor dela Breaza și Văleni. Cinematografiști și fotografi vor prinde mărețele priveliști, pentru educația tinerimii. Pregătirile dela Văleni le fac societățile culturale și școlile din Ploiești sub conducerea dlui prof. D. Munteanu-Râmnic. Cele dela Breaza le fac reprezentanții Casei Naționale locale, cu concursul cercetașilor și al sâtenilor. Delegații presei străine vor lua parte la acest eveniment cultural.

¹ Lakatos Otto: Arad v, 16rêneite II 59.

Nr. 5143.

CIRCULARĂ

către onorații protopopi, parohi, administratori parohiali și către toți binecredincioșii creștini din caprinsul arhiepiscopiei de Alba-Iulia și Sibiu.

Vă aducem la cunoștință că Societatea: Ocrotirea orfanilor de război susține 12,000 orfani de ambii părinți, în 115 orfelinate și altor 450,000 orfani din țara întreagă le dă ajutor spre a fi crescuți, acasă.

Societatea Ocrotirea are să lupte cu multe greutăți materiale și dorește să întreprindă în ziua sf. *Împărați Constantin și Elena* o colecție la toți bunii creștini din toate parohiile noastre.

Unde acest circular nu sosește din vreme, se va face colecția în Duminică proxima.

Indemnăm călduros să dați obolul vostru pentru urmașii acelora, cari și-au dat viața pentru noi toți.

Onorata preoție cu comitetul și epitropia parohială să întreprindă colecția în ziua numită și sumele strânse să le trimită în termen de 8 zile Reginei Sibiu a Societății Ocrotirii orfanilor de război, încunoscându-le Oficiile protopopice despre sumele trimise la destinație.

Sibiu, 16/29 Mai 1924.

Consistorul arhiepiscopal

Clerul și concordatul

În sala de conferințe a «Căminului preșesc» la Galați s'a ținut o întrunire publică, — convocată de «Solidaritatea» clerului și Societatea ortodoxă a doamnelor române, — în chestiunea Concordatului cu Vaticanul.

A prezidat Sf. Sa părintele Ludovic Cosma care a explicat rostul întrunirii.

Pr. Chiricuță a făcut o privire critică asupra împrejurărilor istorice care au dus la ideea de «concordat». Concordatul nu reprezintă decât un tratat de bună înțelegere între capii statelor catolice și papa. Concordatul a fost o necesitate politică numai pentru statele cu populația majoritară rom.-catolică și numai pentru timpurile când papalitatea reprezintă o putere politică necontestată.

S'a votat o moțiune în sensul următor:

Clerul și poporul românesc, de credință strămoșească de răsărit, dis-cu-tând în chestiunea concordatului, în unanimitate a stabilit următoarele: Legile țării acordă tuturor religiilor exercițiul celui mai deplin drept de credință, cult și orce manifestare religioasă, când acestea nu ultragiază constituția și legile de apărare ale țării și al bunelor moravuri. Trebuie apărut, neatinș și neprimejdut caracterul de biserică dominantă, în statul român, bisericii ortodoxe naționale de răsărit.

Circulară

către toți deputații clericali și mireni ai Sinodului protopopesc-electoral din protopopiatul Olteului

Potrivit dispozițiilor din § 42 Stat. organic și §§-lor 15 și 16 din Regulamentul pentru procedura alegerii de protopop, convoc prin aceasta Onoratul sinod electoral al protopopiatului Olteului, pentru alegerea de protopop, pe ziua de *Vineri 31 mai* v. (13 iunie n.) 1924 la sediul protopopiatului, Șercaia, dimineața la ora 10.

Sinodului electoral li va permerge sfânta liturgie cu chemarea Duhului sfânt, la care sânt invitați a participa toți membrii sinodului electoral.

Comitetul protopopesc se va întruni la 9-30 a. m. spre a cerceta cererile intrate și documentele și a stabili lista de candidare.

Sibiu, 14/27 mai 1924.

Tr. Scorobef,
comisar consistorial.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, a plecat în 30 I. c. la București spre a participa la serbările culturale ale «Astrei».

Avis. De sărbătoarea Constantin și Elena s'a organizat în întreaga arhiepiscopie colecția în favoarea orfanilor de război. În corpul foli publicăm circulara autorității bisericești.

Centenarul lui Avram Iancu. Societatea culturală Asociațiunea va aniversa în vara aceasta o sută de ani dela nașterea eroiului național Avram Iancu. Se vor organiza serbări la Cluj și în Munții apusei. Programul festivităților este, în liniamente generale, acesta: În 27 August se va pune peatru fundamentală la monumentul plănuit la Cluj în memoria lui Avram Iancu. În 28 August se va inaugura muzeul anilor 1848—49 și casa națională Avram Iancu în Vidra. În 29 și 30 August se va ține adunarea generală a Asociațiunii în Câmpeni. În 31 August se va oficia *parastas* la mormântul lui Avram Iancu, în Tebea, sub goronul lui Horia. În 1 Septembrie va fi *desvelirea trofeului* pe muntele Oaia.

Cursuri de vară. Ministrul de instrucțiune a organizat cursuri de vară cu maistrul de lucru manual și maistrul de gimnastică de la școlile normale; cursurile se țin la Brașov între 6 Iulie și 17 August a. c.

Congres. În zilele de 23 și 24 Iunie 1924 se țin în Chișinău congresul general al profesorilor de geografie. Vor asista, în frunte cu dl. S. Mehedinți, fost ministru, numeroși profesori din întreaga țară.

Monument. La Tg. Mureș s'a luat inițiativa de a se ridica un monument istoric cu o reproducere exactă a Lupoacei din Roma.

Știri din America. Din Cleveland O. se vestește: Muncitorii din America trăiește astăzi zile de grea încercare, cu lucru puțin unii, iar alții cu totul fără de lucru. Avem noroc că s'au oprit imigrările, căci am fi suferind de cel puțin două sau trei ori mai mult. Am fi atâția muncitori că am fi siliți să ne spintecăm unii pe alții pentru o zi sau două de lucru la săptămână. În timpul de față sânt numai cam a patra parte din numărul lucrătorilor căți erau în timpul războiului, căci trei părți au plecat, mulțimi de bănișorii ce i-au putut face în timpul plăților bune de război, și să se reîntoarcă n'au mai putut. Muncitorimea americană e tristă că nu are destul lucru, pe foarte zilele, și plățile mari de acum 4—5 ani sânt reduse la mai bine de jumătate, în unele locuri la chiar a treia parte, ear scumpetea a rămas aproape aceeași de nu chiar mai mare în unele locuri. Și bietul muncitor nu se mai poate ajunge cu banii. Cei cu familie o duc foarte greu. Și starea asta de lucru va dănuși încă mult.

Cum se opresc trenurile. O istorie care s'a petrecut zilele acestea, — dar care nu trebuie să se mai petreacă, — ni se comunică din Brașov. Directorul regional C. F. R. de acolo, dl. Sințescu, plecase cu trenul să inspecteze linia. Un câne pe care dl. director îl luase în tren, plicisit poate de călătorie, a dispărut din vagon. Îndată ce dl. director a observat absența cânelui, a făcut să se oprească trenul la o hală (la Malnaș), și a poruncit stăpânului dela C. F. R. să plece cu locomotiva trenului și să-i caute cânele fugat. Dobitocul găsit în sfârșit, după un ceas și mai bine de căutare, a fost urcat în locomotivă și adus la stație. În vremea aceasta, trenul și călătorii au trebuit să stea pe loc. Lipsa aceasta de considerație față de publicul călător a manifestat-o — pe cât ne aducem aminte — și fostul ministru președinte al țării ungurești de pe vremuri, contele Ștefan Tisza, care scăpând odată trenul la o gară de-a doua mână, a dat ordin ca trenul plecat să se înapoieze imediat din prima stație unde sosise, la gara în care aștepta strașnicul ministru președinte.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrală. Duminică viitoare va predica în catedrală protopopul militar Iosif Serafin, ear Marți (Constantin și Elena) diaconul Vasile Bucur.

Malul școlilor române din Sibiu s'a ținut în 24 I. c. în Dumbrava orașului, Cortegiul tinerimii, cu stindarde și muzici, a plecat dimineața la ora 8 din Piața Regele Ferdinand I, a parcurs strada Regina Maria și Carmen Silva, prin promenada de sub arini spre Dumbravă.

După cortegiul școlilor, dela toate instituțiile noastre, veneau corporativ cu muzică și steagurile lor reuniunile românești sibiene: A

meseriașilor, a reuniunii femeilor de meseriași și comercianți, a Asociației comercianților, și la sfârșit grupul parohienilor bisericii din Strada lungă.

În Dumbravă au urmat, înainte de amiază, producțiuni de gimnastică executate de elevii școlilor secundare și primare, în același timp s'a ținut serbarea pomilor și păsărilor de către școlile primare; după amiază dansuri și jocuri distractive. La ora 7 seara s'a făcut înapoierea în oraș în aceeași ordine ca la plecare. La masa, favorizat de timp cald și senin, a luat parte tot Sibiu românesc.

Anunț. Se aduce la cunoștință publică, că toate permisele de port armă pentru revolvere eliberate de prefectura poliției orașului Sibiu anterioare anului 1924 sânt nevalabile, ear posesorilor li se vor lua armele și pedepsi conform legii în cazul când nu-și vor reînnoi permisele.

Prefectura poliției Sibiu.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Infiltarea Mitropolilor în Țara românească și în Moldova, de C. Marinescu, conferință la facultatea de litere din București. Broșură de 22 pag. apărută în Memoriile secției istorice a Academiei Române.

Revista Economică, organul băncilor «Solidaritatea», împlinind 25 ani de existență, a publicat un bogat număr jubilar de 224 pagini. Volumul, tipărit cu îngrijire, cuprinde articole scrise de dl. Ion I. Lăpăduț, C. Pop, V. Vlaicu, D. Rațiu, Dr. I. Lupăș, S. Cioranu și E. Chiffa, precum și informații prețioase în materie economică. Amintim în special *Evidența comercianților, meseriașilor și a altor profesioniști români*, întocmită de dl. V. Vlaicu: sânt vreo 4 mil de nume și adrese din Ardeal și Bănat, — e dorit ca această listă să se completeze la ocazie. Prețul numărului jubilar este 60 Lei.

Mulțămită

La festivalul Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române, Secția Sibiu, ținut în 11 Mai a. c. în sala prefeturii județului, cu prilejul constituirii Secției, au binevoit a dăru, pentru fondul de zidire al Căpeli-ortodoxe în cimitirul central, precum urmează: I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae 1000 Lei. P. Draghici, senator, 500 Lei. dna Parascovia Floașiu 400 Lei. dna Ana Petri 300 Lei. Preot Pompei Morșuca 200 Lei. dna Clementina Floașiu jun. 199 Lei. Prof. Marcu Jantea 170 Lei. dna Catina Bărsăneanu, Dr. G. Proca, asesor, Dr. I. Stroia, asesor, prof. M. Stoia, Ioan Isacu, dna Doinica Neagoe, Pr. Marin, dna Denghel și dna Minerva v. d. Brote, câte 100 Lei. Prof. Ilie Beleuță 60 Lei. dnele Elvira Dr. Comșa și Parascovia Hără, câte 50 Lei. I. P. C. Sa arhim. Dr. E. R. Roșca, dna Constanța Hodoș și N. N., câte 40 Lei. Virgil Nistor, secr. cons., prof. Dr. A. Crăciunescu și dna Lucreția Negru, câte 30 Lei. Maria Mardan, Victoria Bolu, Ana Suma, Maria Pop, Eugenia Bucșa, Ioan Lăpăduț deputat, Elena P. Joandrea, Maria Simion, Parascovia Miclea, Maria Crișan, Cismașiu, Dr. V. Lezarescu, N. Colan, Dr. N. Schiau, Leifia Dr. Bologna, Silvia Frâncu, Ioan Popescu, Zoe Stroia, dna Iancovicu, Elena Halmagiu, Elena Constantinescu, Silvia Munteanu, Silvia, E. I. Ilescu, N. N., Dr. Bologna, Patriciu Marcu, Ana Axente, Ioan Stănescu, Ioan Pleșa, Ioan Henteș, N. N., Gh. Poponea, Ioan Marcu, N. N., și N. N., câte 20 Lei. I. Radu 16 Lei. Lucreția Borzea și dna Teposu, câte 15 Lei. N. N., Eug. Moldovan, Ucenic, N. N., N. N., N. N., N. N., Nicola, Andrei Teodor, Teodor Moldovan, V. Bucur, dna Sărbu, Eva Banu și N. N., câte 10 Lei. N. Borda, N. N., și Joandrea-Crăciun, câte 5 Lei. În total s'a adunat suma de *Lei 5000* (cinci mii Lei), pentru care se aduc și pe această cale mulțămiri călduroase, tuturor dăruitorilor. Lista de oferte benevole stă deschisă și pe viitor, la casiera Secției, pentru toți căți simt îndemnul de a veni cu obolul lor în sprijinul unui lucru atât de necesar.

Parascovia Floașiu,

casiera Secției Sibiu a Soc. O. N. a F. R.

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

Nr. 249

(52) 1—3

Concurs

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela 1-a apariție în Telegraful Român pentru întregirea posturilor de paroh în următoarele parohii vacante din tractul Deva:

1. Varmaga pe lângă emolumentele: locuință în chirie, 6 jug. cad., sesie, birul preotesc câte o ferdă de 30 litri cucuruz sfărâmat de fiecare familie (circa 200 familii) și sticlele uzitate.

2. Certejul sup. cu casă parohială și 3 jug. cad. sesie, birul preotesc și sticlele îndatinate.

3. Nagag, — 7 jug. cad. sesie, birul preotesc și sticlele, conform acordului între candidat și popor.

4. Chiocădaga cu filia Buruene, — 5 jug. cad. sesie, birul preotesc și sticlele uzitate.

5. Bohoit, — 4 jug. cad. sesie, birul preotesc și sticlele uzitate.

6. Bejan cu filia Mintia, casă parohială, 3½ jug. sesie și birul preotesc.

7. Seliștioara cu filia Stoeneasa, venitele din coala B.

Cerile de concurs se vor așterne oficiului protopresbiterial Deva.

Deva, la 1 Mai 1924.

Oficiul protopresbiterial ortodox român Deva.

Dr. Ioan Dobres,

protopop.

Nr. 313/924

(50) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor mai jos seminate din tractul Zarand, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Blăjeni Criș, parohie de clasa a II-a, venitele sânt cele datorite în coala B. plus încă 1 ferdă bucată dela fiecare familie.

2. Șesuri, parohie de clasa II-a Venitele sânt cele fasonate în coala B.

Concurenții sânt poștiți a înainta cererile concursuale subsemnatului oficiu protopresbiterial și pe lângă observarea normelor regulamentare a se prezenta la sf. biserică din parohia unde vor compete pentru a predica, eventual a celebra.

Brad, la 28 April 1924.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al Zarandului.

Pompiliu Pleso,

protopresbiter

Nr. 100—1924

(6) 3—3

Concurs repetiț

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III. Rodbav, protopopiatul Făgăraș, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat și 4 jugare sesie parohială.

Cerile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial, iar concurenții cu observarea dispozițiilor regulamentare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică.

Făgăraș, 12/25 Ianuar 1924.

Oficiul protopresbiterial ortodox român al tractului Făgăraș în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,

protopop.

(4) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Hendorf, protopresbiter. Sighișoara, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Este casă parohială corespunzătoare, cu supraedificile necesare, și pe lângă cele 6 ju-

gare pământ porțiune canonică, sânt promise din partea comisiei agrare încă 13 jugare; iar stola după împrejurările actuale s'a stabilit în ședința comitetului parohial din 17 Dec. 1923.

Concurenții își vor înainta rugărilor, provăzute cu documentele necesare, subscrisului oficiu protopresbiterial, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta și eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, în 28 April 1924.

Oficiul protopresbiterial al Sighișoarei în înțelegere cu comitetul parohial din Hendorf.

Ioan Muntean

adm. protopresbiter.

Bibliotecă de vânzare

Biblioteca fostului Mitropolit, Vasile Mangra este de vânzare. Moștenitorii pun în vânzare biblioteca care conține 3000 volume, cea mai parte sânt legate și în dulapuri. Sânt cărți istorice, literare, didactice, precum și documente istorice, cărți vechi și bisericesti și mai multe manuscrise istorice și didactice de o însemnată valoare. Doritorii de a cumpăra această bibliotecă să se adreseze: dlui Teodor Moga, dir. al Tipografiei Românești Oradea-Mare, strada Francisc Deac Nr. 2, unde pot vedea inventarul și vor putea face și oferta.

(53) 1—

:: Prima pietrarie românească în Sibiu ::

IOAN CHIDU

Strada Podului Nr. 7/a

Recomandă Onor. public depozitul său bogat de

Cruci și monumente funebre

cum și alte lucrări de tot soiul aparținătoare acestei

(55) brânze, cu prețurile cele mai moderate 1—

Execuți Monumente pentru Cimitirile Eroilor

„MIELUL“, cassă de împrumut și păstrare, societate pe acții în Poiana

Convocare

Domnii acționari ai Cassei de împrumut și păstrare «MIELUL», societate pe acții în Poiana, în virtutea §-ului 14 al statutelor societății, se invită prin aceasta la

a XXXII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Poiana, Duminecă în 22 Ianuarie 1924, la 4 ore d. a., în Școala din Vadu. În caz de a nu se întruni acționari în număr de ajuns, se va ține în Dumineca următoare, fără considerare la numărul acționarilor prezenți.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anual de gestiune 1923 și raportul comitetului de supraveghiere.

2. Distribuția profitului realizat conform bilanțului.

3. Alegerea a 2 membri în direcțiune cu mandat pe 6 ani.

4. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și al comitetului de supraveghiere pentru anul curent.

5. Ridicarea capitalului societății ori fuziunea cu banca «Păstorul».

Se atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea §-lui 16 din statute în sensul căruia la adunare pot participa numai acei acționari, cari sânt trecuți cu 6 luni mai înainte în registrul acționarilor.

Acțiunile și eventualele documente de plenipotență sânt a se depune la cassa societății cu una oră înainte de deschiderea adunării. Se pot depune pe lângă aviz și la ori care bancă membră a «Solidarității».

Poiana, la 6 Mai 1924.

Direcțiunea,

Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1923

Active	Lei b.	Passive	Lei b.
Cassa	71,279 25	Capital societății	25,000—
Escont	12,500 66	Fond general de rezervă	25 000—
Împrumuturi ipotecare	143,151—	Fond special de rezervă	39,138 92
Împrumut pe obligațiuni cu cavenți	437,732 50	Fond de pensuni	3,030 01
Credite de Cont-Curent	1,011,692 45	Fond cultural filantropic	428 70
Efecte	160,602 50	Depuneri spre fructificare	1,674,060 03
după amortizare de	28,500—	Dividendă neridicată	1,094—
Debitori	3,257 41	Interese transitoare anticip. pe 1924	10,331 90
		Diverse conturi creditoare	2,315 79
		Profit curat	31,316 42
	1,811,715 77		1,811,715 77

Contul Profit și Pierdere

Debit	Lei b.	Credit	Lei b.
Interese la depuneri spre fructificare:		Interese:	
impozabile	55,405 15	dela escont	1,960 73
scutite de impozit	17,065 45	dela împrum. ipot.	9,225 86
Salare	9,296—	dela oblig. cu cavenți	17,023 83
Marce de prezență	1,800—	dela Cont-Curent	93,788 49
Spese:		dela efecte	8,305 50
imprimare, chirie, porto, diverse	10,700 42	Provizuni	27,356 04
Contribuțiune:			
impozit după interese la dep. etc.	4,177 01		
Amortizare din efecte ungare	28,500—		
Profit curat	31,316 42		
	158,260 45		158,260 45

Poiana, la 31 Decembrie 1923.

Ilie Georgescu m. p.,

conducător.

Const. Bozdog m. p.,

cassar.

DIRECȚIUNEA:

Nicolae Ghișe m. p., prez. Constantin Bozdog m. p. Dumitru Oprian m. p. Ioan Prodan m. p. Ioan Bozdog m. p. Dumitru Maniș m. p. Dumitru Muntean m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în conformitate cu registrele societății purtate în bună regulă.

Poiana, la 1 Mai 1924.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Nicolae Prodan m. p., prez. Ioan Tănase m. p. Nicolae Fântână m. p. Nicolae Bozdog m. p. Nicolae Olariu m. p.

Adrian Cristea expert contabil.